

6. Кириченко В. М., Куракін О. М. Теорія держави та права: модульний курс: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 264 с.

УДК 340.1

ПРАВОСВІДОМІСТЬ ОСНОВНІ СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ

Студент І. О. Куценко гр. БП-15

Наук. керівник к.н. з держ. упр. Н.В. Кулак

Київський національний університет технологій та дизайну

Правосвідомість — це специфічна форма суспільної свідомості, система відображення правової дійсності у поглядах, теоріях, концепціях, почуттях, уявленнях людей про право, його місце і роль щодо забезпечення свободи особи та інших загальнолюдських цінностей.

Дослідження поняття і змісту правосвідомості передбачає визначення її структури, яка складається з двох елементів: правової ідеології і правової психології. Правова ідеологія — це сукупність правових поглядів, заснованих на певному соціальному досвіді і наукових знаннях. Існування правової ідеології обумовлюється свідомим ставленням до права, а як систематизований обґрунтований вираз потреб населення, вона пов'язана з пізнанням правових цінностей, їх перетворенням у систему нормативного регулювання поведінки людей в суспільстві. Відповідно джерелом виникнення правових ідей, поглядів є об'єктивно існуючі соціально-економічні, політичні відносини в суспільстві, юридична практика. Основним завданням правової ідеології є формування правової свідомості, правової культури окремих суб'єктів і суспільства в цілому, підвищення рівня їх правових знань. Правова ідеологія включає в себе поняття і уявлення про право і правові явища в суспільстві. Рівень і якісні показники таких уявлень можуть бути різними: від примітивних, поверхневих до науково-теоретичних. До правової ідеології можна віднести і міркування про право навченого життям сільського старця, і роботу (Г. Гегеля "Філософія права").

Роль правової ідеології в правовому регулюванні досить очевидна: на основі правових поглядів, теорій, доктрин здійснюється правотворчість; важливі раціональні компоненти і в процесі реалізації права. Особливою значимістю в правовій ідеології має юридична наука. Наукова теорія визначає стратегію розвитку правової життя суспільства, здійснює всебічний аналіз сучасної правової ситуації. Наукові доктрини можуть виступати в якості джерел права.

Правова психологія, як елемент правосвідомості відображає правові почуття, настрої, думки, навички і традиції, відіграє важливу роль у формуванні і реалізації права, може бути його стимулятором або гальмом. На думку М. Абдулаєва та С. Комарова правова психологія складається з наступних

елементів: суспільного інтересу, мотивів діяльності певних соціальних груп, психологічного укладу (традицій, навичок, переконань тощо), уявлень про право; почуттів, емоцій, настроїв, пов'язаних з правом; способів формування уявлень.

Практика вивчення правомірної поведінки показує, що важко що-небудь зрозуміти в природі поведінки людини, якщо відволіктися від його емоційної сфери. Емоції впливають на поведінку. Аналіз ставлення людей до законів та інших нормативно-правовим актам дозволяє виділити в правосвідомості і інші елементи.

Перший елемент - інформаційний. Це наявність у свідомості того чи іншого обсягу інформації про закон. Інформація може бути повної і всебічної (наприклад, після роботи з текстом закону, знайомства з процесом його прийняття, читання коментарів з даного закону), а може бути і поверхневою, з чітких або слів. Інформаційний рівень правосвідомості - обов'язкова його структурна частина, бо без інформації про закон не може бути і ставлення до нього. Другий елемент - оцінний. Отримавши інформацію про нормативному акті, людина якось до нього ставиться, як-то його оцінює, зіставляє з власними цінностями. Аксиологічні (ціннісні) елементи правосвідомості займають важливе місце в його структурі. На основі ціннісних уявлень людини формуються мотиви його поведінки в правовій сфері. Усвідомлення цінності права особистістю сприяє перетворенню права з "чужого", що виходить від зовнішніх сил, від владних соціальних структур, в "своє", що сприяє реалізації цілей та інтересів людини.

На основі інформаційного та оціночного елементів формується елемент третій - вольовий. Дізнавшись про закон і оцінивши його, людина вирішує, що він буде робити в умовах, передбачених законом. Використовувати закон для реалізації власних завдань або "обійти" його, строго виконувати цей закон або знайти інші правові акти, більш відповідають інтересам і потребам, - всі ці моменти входять в вольовий елемент правосвідомості. Вольову спрямованість правосвідомості іноді називають правовою установкою, тобто психологічної спрямованістю, готовністю людини якось діяти в сфері правового регулювання.

Безумовно, в реальному житті правосвідомість проявляється як щось ціле, не структуроване. Виділення структурних елементів в правосвідомості сприяє лише розумінню його ролі і місця в житті людини і суспільства.

Література:

1. Гегель Г. В. Ф. «Філософія Права», Видавництво: «Директ-Медиа» (2002), 524 с.
2. Брецько Ф.Ф. Основи держави і права. Навчальний посібник у 2-х книгах. - Кн. 1. - Ужгород: Закарпаття, 1998. - 660 с.
3. Волинка КГ. Механізм забезпечення прав і свобод особи: питання теорії і практики: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Волинка Катерина Григорівна. - К., 2000. - 177 с.
4. Загальна теорія держави та права: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л.

Л. Богачова та ін.; за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина]. - Х.: Право. 2002. - 432 с.

5. Кулак Н.В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні./ Н.В. Кулак // Часопис Київського університету права – 2016. – № 4.

УДК 340.12

ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ АПАРАТУ ДЕРЖАВИ

Студент Р. А. Мірзоян гр. БП-15

Наук. керівник к.н. з держ. упр. Н.В. Кулак

Київський національний університет технологій та дизайну

Головними функціями будь-якої держави є ті, що спрямовані на реалізацію публічної влади в суспільстві, здійснення від імені держави управлінської діяльності, і тому основним інститутом, що уособлює та представляє державу, є державний апарат. Він покликаний виконувати функції держави щодо практичного здійснення державної влади і управління суспільством, і є важливим складовим елементом держави.

Апарат держави — це система державних органів, уповноважених здійснювати державну владу та управління по виконанню завдань і функцій держави

Апарат держави характеризується наступними ознаками: створюються і функціонують на основі єдиних принципів організації та функціонування; наділені спеціальними державно владними повноваженнями; поділені на відокремлені ланки та підрозділи відповідно до принципу розподілу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову; наявність у державному апараті державних службовців, які на професійній основі здійснюють свої повноваження від імені держави; наділені матеріально-технічними та організаційними засобами, що забезпечують реалізацію їх повноважень; наявність нормативно закріпленої структури та законодавчо визначених повноважень (компетенції); функціонування державних органів здійснюється у межах і в порядку, встановлених чинним законодавством, тобто в певних правових формах.

Єдність системи державних органів забезпечується за допомогою системи принципів. Саме вони забезпечують основу організації та функціонування державного апарату, мають динамічний характер, створюються чи змінюються відповідно до потреб суспільного розвитку та етапу функціонування держави і, як правило, закріплюються конституційно.

До основних принципів організації та діяльності державного апарату слід віднести: демократизм; гуманізм; законність; єдність і розподіл влади.